

KH 12.10.2026 § 177
312/03.00/2026

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle kuntalain 137 §:n muuttamisesta.

Muutoksen pääasiallinen sisältö

Luonnoksessa ehdotetaan kuntalain 137 §:n muuttamista siten, että kunnan omistaman asuinkäyttöön tarkoitetun kiinteistön tai tontin luovuttamista koskevasta päätöksestä voisi tehdä oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen vain asianosainen, jos luovutus on toteutettu tarjouskilpailun tai muun avoimen menettelyn perusteella. Toisin sanoen muutoksenhakua ei em. mainituista päätöksistä voisi tehdä enää pelkän kunnan jäsenyyden perusteella.

Valitusoikeuden rajausta koskisi vain tilanteita, joissa kiinteistö tai tontti luovutetaan avoimella menettelyllä yksityishenkilölle asumiskäyttöön. Esimerkiksi yritystonttien tai rakennusliikkeille tapahtuvaan luovutukseen valitusoikeuden rajausta ei ulottuisi. Muutoksenhakua ei myöskään rajoitettaisi sellaisissa kunnan maapolitiikkaa koskevissa yleisissä linjauksissa, joilla on kuntalaisille yleisempää merkitystä. Esimerkiksi toimivaltaisen kunnan toimielimen hyväkymät tonttien yleiset luovutusehdot olisivat normaalin muutoksenhakumenettelyn piirissä.

Ehdotuksen tavoitteena on nopeuttaa kunnan päätösten täytäntöönpanoa sekä parantaa yksityishenkilöiden asemaa tilanteissa, joissa kunnan jäsenen tekemä valitus voi viivästyttää tontin tai kiinteistön luovutusta, rakentamisen aloittamista tai rahoituksen järjestämistä. Muutoksen tarkoitus on ehkäistä aiheettomia/perusteettomia valituksia kunnallisen viranomaisen päätöksistä, joissa kunnan jäsenen valvontaintressin voidaan katsoa olevan vähäinen, mutta valituksen vaikutus luonnollisen henkilön omaisuuteen tai asemaan on olennaisesti heikentävä. Nykyisellään kiinteistön tai tontin luovutusta koskevan päätöksen muutoksenhakuprosessi voi viivästyttää yksityishenkilön talonrakennusprojektia useilla kuukausilla, jopa vuosilla. Valitukset kuormittavat myös kuntien ja oikeusstuimien resursseja.

Pälkäneen kunnan lausunto

Pälkäneen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua kuntalain 137 § muuttamisesta.

Pälkäneen kunta suhtautuu myönteisesti lainsäädäntöhankkeen yleiseen tavoitteeseen parantaa luonnollisten henkilöiden asemaa sekä helpottaa kiinteistöjen luovutusta koskevien päätösten täytäntöönpanoa. Toteutuessaan muutos sujuvoittaisi kuntien tontinmyyntiprosesseja sekä parantaisi kuntien mahdollisuuksia toteuttaa maa- ja asuntopoliittisia tavoitteitaan. Lisäksi muutos kannustaisi kuntia laatimaan avoimia ja tasapuolisia periaatteita kiinteistöjen luovutukselle, sekä suosimaan avointa menettelyä kiinteistöjen luovutuksessa. Ehdotus myös ehkäisee tilannetta, jossa muutoksenhausta aiheutuisi yksityishenkilölle kohtuutonta taloudellista haittaa.

Sen sijaan emme näe, että lakimuutos oleellisesti hillitsisi perusteettomia tai haittaamistarkoituksessa tehtyjä oikaisuvaatimuksia tai kunnallisvalituksia. Nyt ehdotettu, hyvin tarkkarajainen rajoitus todennäköisesti vain siirtää haittaamistarkoituksessa tehtyjä muutoksenhakuja muihin asiatyyppeihin. Lisäksi katsomme, että periaatteellisella tasolla ratkaisu muutoksenhakuoikeuden väärinkäyttöön ei voi olla muutoksenhakuoikeuden rajaaminen, vaan rajoittamisen tulisi kohdistua valitusoikeutta väärinkäyttävään tahoon. Tältä osin yhdyimme kuntaliiton ratkaisuehdotukseen, jossa tuomioistuin voisi rajoittaa määrääjäksi yksittäisen henkilön tai yhteisön oikeutta hakea muutosta kunnan päätöksiin.

Muutoksenhakuoikeus on keskeinen osa kansalaisen oikeusturvaa. Yksilön oikeusturvan toteutumisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että oikeussuojakeinot ovat oikeassa suhteessa asian yleiseen merkitykseen nähden. Kunnan jäsenen oikeutta tehdä oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus on perusteltu sillä, että niiden avulla kuntalainen voi valvoa kunnan hallinnon lainmukaisuutta. Tämä mahdollisuus tulee olla laajasti käytössä myös jatkossa.

Kannatamme perusajatusta, että muutoksenhakuoikeuden tarpeellisuutta tarkastellaan kriittisesti myös hallinnon tehokkuuden, sekä yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja oikeasuhtaisuuden näkökulmista. Emme kuitenkaan kannata ajatusta, että kansalaisten muutoksenhakuoikeutta rajoitetaan pienen joukon väärinkäytösten vuoksi. Haittavalitusten torjumisen keinot tulisi kohdistua ensisijaisesti tekijöihin, ei kansalaisiin.

Toimivallan peruste	Hallintosääntö 19 §
Valmistelija	Mikko Salmela, hallintojohtaja p. 050 523 1233, mikko.salmela@palkane.fi
Esitys	Kunnanjohtaja Tatu Ujula Kunnanhallitus päättää antaa edellä esitetyn lausunnon hallituksen esityksestä kuntalain 137 § muuttamiseksi.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.